

(bldz. 703, n°. 296 en 60, ook niet in de gevallen op bldz. 712 en 713). Een statistiek, waarin de gevallen niet van dit gezichtspunt uit gezien worden, kan nooit een zuiveren uitslag geven over bovengenoemde vraag.

Sedert jaren ben ik voorstander van het breken der vliezen bij 4 cM. ontsluiting in de gevallen I*b* en II*b*. Ter illustratie het volgende geval:

29-jarige III-para. 4 Maart 1920 's nachts 12 uur begin der weeën. Acht uur 20 4 cM. ontsluiting, harde spierrand van cervix, die door manipuleeren met vinger *slap* wordt, niet gemakkelijk te rekken is. Onder den indruk van het gelezene durf ik de vliezen niet te breken; 9.10 precies hetzelfde, vliezen kunstmatig gebroken en het ostium flink gerekt. 9.16 eerste perswee, weeën-pauzen langer, maar persen bij elke wee, anus open, defaecatie. 9.40 *totale* ontsluiting. 10.10 hoofd geboren.

Hier in één uur bij staande vliezen en spoedig *verslappende* cervix geen voortgang der ontsluiting; in 1/2 uur na het breken der vliezen totale ontsluiting.

De beide andere gevallen zijn niet zoo bewijzend, maar pleiten niet in het nadeel:

1. 25-jarige I-para. 31 Januari 1920. 's Nachts 4 uur begin der weeën, 12.30 namiddag 2—3 cM. ontsluiting, harden rand van het ostium zonder spieren; 's avonds 7.15 4 cM. ontsluiting, slijmvlies weg, harde spierwand niet te rekken; 's avonds 11.45 nog precies hetzelfde, maar de cervix is te rekken; vliezen kunstmatig gebroken; 1.55 lijken weeën minder te worden, 10 mgr. morphine onderhuids, slapen, toch gaan weeën door, 2 uur later hoofd in vulva zichtbaar, nog 55 minuten later hoofd geboren. Kind van 3.8 K.G.. Hier lijkt mij het breken der vliezen gunstig gewerkt te hebben, maar ik kan niet loochenen, dat de morphine-inspuiting de pijngewaarwording heeft verminderd en de weeën meer uitwerking heeft doen verkrijgen.

2. 38-jarige IX-para. 8 Maart 1920 's avonds 8 uur weeën, 9 Maart 1.45 3—4 cM. ontsluiting, hoofd half ingedaald, staande vliezen, het ostium en de cervix zijn rekbaar, vliezen kunstmatig gebroken; de cervix in een wee gemakkelijk gerekt tot 7.8 cM. ontsluiting, hevig persen, in de 7de en de 9de wee nogmaals cervix om het hoofd heen weggedrukt, in de 14de wee totale ontsluiting, na de 16de wee om 2 uur 10 hoofd geboren. Dus na breken der vliezen stormachtige weeën en snel de uitdrijving beëindigd. De invloed van het rekken van den cervix is hier niet buiten te sluiten.

Elk geval moet dus op zich zelf beschouwd worden. Bij het nazien van mijn baringsgeschiedenissen betrap ik mij zelf ook op het niet nauwkeurig opteekenen van kleine bijzonderheden, hoewel ik steeds bedacht ben om elk geval te gebruiken voor de oplossing van bovenstaande vraag en dus zullen in de door WIJSENBEEK doorgezochte geschiedenissen, waarin deze gedachte niet op den voorgrond stond, veel te veel bijzonderheden ontbreken om een juist oordeel te kunnen vellen.

Doesburg, 12 Maart 1920.

Dr. J. BRAND, *arts.*

DE PROTEINE-THERAPIE EN DE BEHANDELING MET MELKINSPUITINGEN.

Bij het lezen van het samenvattend overzicht van dr. VAN LIER in n°. 9 van dit *Tijdschrift*, d.d. 28 Februari zocht ik tevergeefs de uitkomsten der proeven, verricht door RAOUL BLONDEL met het *lactoserum* met betrekking tot het regelen en bestrijden van den verhoogden bloeddruk, welke onderzoekingen reeds dateeren van 1901, waarvan hij de eerste mededeeling deed op het Congres te Madrid in 1903 en waarop hij uitvoeriger is ingegaan in een bericht aan de académie de médecine te Parijs op 9 Maart 1909.

BLONDEL verkreeg nl. door zuurstremming der melk een wei, welke een aantal eiwitstoffen bevatte, die de wei door leb of kalkzouten verkregen miste. Hij gaf de voorkeur aan koud gesteriliseerde wei boven de warm gesteriliseerde. De sterilisatie geschiedde door filtratie onder koolzuurdruk met behulp van een bougie van CHAMBERLAND of D'ARSONVAL. Het produkt was een doorschijnende bijna smakelooze isotonische vloeistof, die de minerale zouten der melk, soms sporen eiwit, doch vooral melkfermenten bevatte, welke de warm gesteriliseerde miste. Verder bevatte zij keukenzout, alcalische en aardalcalische phosphaten en lactose. De fermenten zijn vooral oxydasen, aan alle

sera eigen, waardoor de melkwei de orgaanextracten en dierlijke sera nadert. Verder bevatte zij pepsine, trypsin, lipase, glycolytisch ferment en anaëro-oxydase. Aan deze fermenten kende BLONDEL de groote waarde toe van het lactoserum bij onderhuidse inspuitingen. Een uitvoerige beschrijving gaf hij in de *Revue de thérapeutique médico-chirurgicale*, n°. 7, 1909. Bij dit koud gesteriliseerde serum nam BLONDEL een merkwaardigen invloed waar op het bloed en den arterieelen bloeddruk en den haarvaten-druk; verder een *vermeerdering* van het aantal *polynucleaire leucocyten* en een hevige ontlasting van acidum uricum. Zijn bevindingen stemmen hierin dus overeen met die der andere schrijvers (WEICHARDT, BIEDL, KRAUS). De werking treedt vrij snel in en blijft gedurende een zekeren tijd, korter of langer, bestaan bij alle toestanden gepaard gaande met een verhoogden arterieelen bloeddruk, zooals arteriosklerose, chronische nephritis e. a.. Hij raadt een inspuiting van 10 cM³ desnoods meermalen daags aan, totdat de druk de norm heeft bereikt en herhaalt haar dan gedurende 4 à 5 dagen; daarna gaat hij voort met één inspuiting per week. Blijft de druk normaal, dan worden de tusschenpoozen langer tot één zelfs tot drie maanden.

Ik was in 1909 in de gelegenheid, door de welwillendheid van BLONDEL, de geneeskrachtige uitwerking na te gaan en deelde de uitkomsten mede in de *Revue de thérapeutique médico-chirurgicale* van 1 November 1909 en in de *Handelingen van het Vlaamsch Natuur- en Geneeskundig Congres* gehouden te Brussel in September 1909. Ook mijn uitkomsten waren vrij gunstig. Daling van den arterieelen bloeddruk was duidelijk. Toch had ik bij een 65-jarig lijder aan arteriosklerose onaangename gewaarwordingen te boeken in den vorm van koude rillingen, 5 uren na de inspuiting van 10 cM³ lactoserum, versnelde onregelmatige pols, temperatuurstijgingen 7 à 8 uur na de inspuiting van 37.8° en 38.5°, 38.2°, pijnlijke zwellingen op de inspuitingsplaatsen, niettegenstaande aseptische voorzorgen. Het scheen evenwel, dat de patiënten allengs aan het serum gewenden, zoodat zij na een tiental inspuitingen niet meer zoo sterk reageerden. Daarom besloot ik de aanvangsgift minder sterk te nemen en te beginnen met 5 cM³.

Als gevolgen der inspuitingen merkte ik op:

1°. een plaatselijke deegachtige zwelling, ontstaande 5 à 8 uur na de inspuitingen, die 1—3 dagen bleef bestaan;

2°. verhooging van lichaamswarmte tot 38.5°, die 24—48 uur blijft duren en daalt onder zweetafscheiding;

3°. verlaging van den bloeddruk, die zelfs tot collaps kan voeren met een onregelmatigen, draadvormigen, zeer frequenten pols, die een onmiddellijken invloed op het vasomotorisch stelsel van het hart doen vermoeden en mij de inspuitingen niet geheel onschuldig deden achten; de daling kan soms lang blijven duren;

4°. een ideosyncrasie bij sommige personen, die echter door voorzichtige toepassing van het serum allengs hun overgevoeligheid kunnen verliezen.

De werking van het lactoserum beschouwde ik in mijn genoemde verhandelingen als een uitdrukking van anaphylaxie.

Maastricht, Maart 1920.

J. W. M. INDEMANS.

KWAKZALVERS-COMMISSIE.

De meeningen geuit in de hoofdartikelen van dit *Tijdschrift* in zake wetswijziging van de uitoefening der geneeskunst, kan ik niet onweersproken laten. Vooropgesteld zij, dat ik persoonlijk geen aanhanger ben van eenige niet officiële geneeskunst (magnetisme, spiritisme, christian science, enz.) en dat ik geen verdediging wensch te geven van alle wetswijzigingen, die bovengenoemde commissie aangeeft. De artikelen van den hoofdredacteur rieken mij echter te veel naar de schrijftafel en het laboratorium, en de praktijk komt te weinig tot haar recht. Hij begaat de vergissing zich herhaaldelijk bij zijn beweringen te beroepen op het rapport van de geneeskundige staatscommissie. Ook al aanvaardt men nu de uitspraak van deze commissie, dat geneeskundig-wetenschappelijk niet bewezen is een bijzondere geneeskracht (magnetisme bijv.), dan